

Näkymiä EU:n tulevaan rakennerahastokauteen 2028–2034

Hanna Honkamäkilä

MYRS 23.4.2025

EU:n rahoituskehysesitys 2028 – 2034

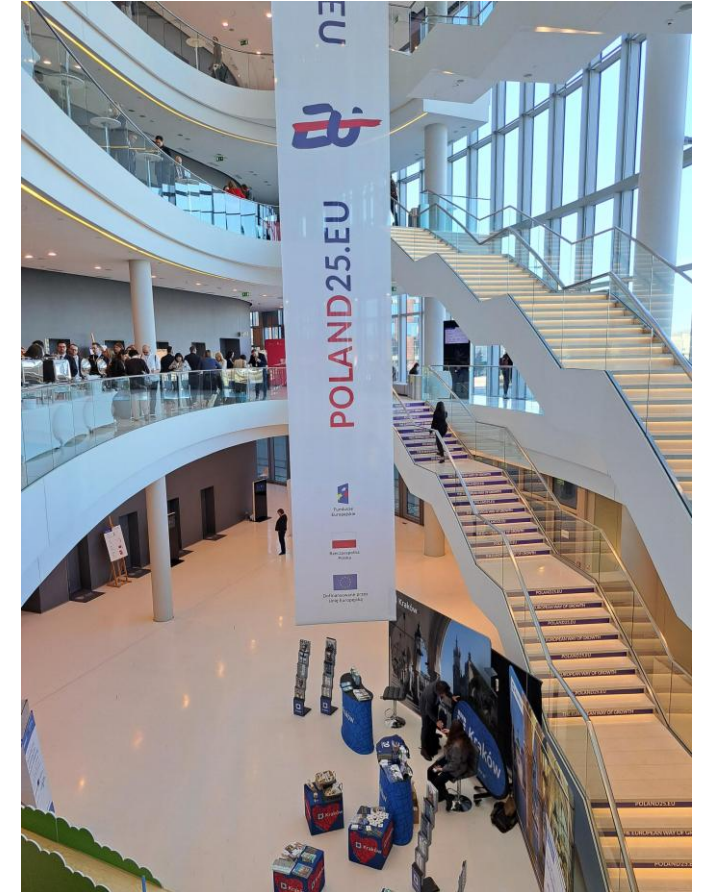
Esitystä odotetaan heinäkuussa. Suunnitelma laajentumisesta esitetään tästä erillään.

EU:n rahoituskehys on pitkän aikavälin kehys, jossa asetetaan EU:n menojen enimmäismäärät yhteensä ja alakohtaisesti seitsemälle vuodelle (MFF).

Nykyinen 2021-2027 rahoituskehys on yhteensä 1 002 mrd.€. Sen päälle päätettiin 2021 EU:n Elvytysrahastosta (RRF) 750 mrd.€

Tulevan rahoituskehysten uudistamista koskevat paineet kohdistuvat erityisesti rahoituksen vahvistamiseen **EU:n kilpailukyvyn ja teollisuuden, puolustuksen, muuttoliikkeen hallinnan sekä tulevan EU:n laajentumisen osalta.**

Lisäksi Elvytysrahaston, RRF, lainojen takaisinmaksu alkaa 2028.



Kilpailukyky



- EU-komission tärkein prioriteetti
- EU-komissio esitteli 29. tammikuuta Kilpailukykykompassin, joka tarjoaa strategiset puitteet kilpailukyvyn parantamiseksi ja perustuu Draghin raporttiin. Draghi esitti 800 mrd € lisäystä kilpailukykyyn vuosittain: mittakaava valtava! Mistä rahoitus tähän?
- Kilpailukykykompassin 3 painopistettä: Innovaatiot, vähähiilisyys ja turvallisuus.
- Tavoite nostaa TKI-menot 3% BKT:stä: Tarkoittaa investointeja tutkimukseen, innovointiin, teollisuuden kehittämiseen ja lisärahoitusta Horizon Europe-tyyppisille yritysten ja TKI-yksiköiden yhteisille hankkeille.

➡ Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla olemme kirkkaasti tästä yli jo.

Kilpailukyvyn parantaminen yksinkertaistamalla lainsäädäntöä

- EU on talousliitto, jonka tärkein voima on sääntelyvoima (regulaatio).
- Osana EU:n kilpailukyvyn parantamista Euroopan komissio julkaisi 26. helmikuuta 2025 Omnibus-paketin (Omnibus I ja II). Muutoksia ehdotetaan kestävyysraportointidirektiiviin (CSRD), yritysvastuudirektiiviin (CSDDD), taksonomia-asetukseen ja EU:n hiilirajamekanismiin (CBAM).
- Omnibus tarkoittaa, että useampi laki yhdistetään yhdeksi laiksi.
- Omnibus-paketin tavoitteena on keventää yrityksiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa ja parantaa yritysten kilpailukykyä. Merkittävin muutos koskee kestävyysraportointidirektiivin soveltamisalaa. Kestävyysraportointi tulisi pakolliseksi vain yrityksille, joilla on **yli 1 000 työntekijää ja liikevaihto yli 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma yli 25 miljoonaa euroa**.

Puolustus

#WEARENATO

- Tärkein uusi prioriteetti EU:lle.
- Ei voida odottaa vuoteen 2028, koska Putin, Trump ja Ukraina: Mistä rahoitus tähän?
- Keino vahvistaa Euroopan puolustusta on vahventaa Naton eurooppalaista pilaria. Haasteena Trumpin toiminta, joka murentaa Naton uskottavuutta.
- Euroopan puolustusrahaston 2025 haku on 1 mrd.€ (mm. mass production of kamikaze drones). Suomessa priorisoitavat hankkeet koordinoidaan pääesikunnan kanssa. Hankkeita on myös Pohjois-Pohjanmaalla.
- Suomi esitti tammikuussa 2025 muutosta Euroopan investointipankin poissuljettujen sektorien listaan, jotta puolustussektoria voidaan rahoittaa: 2 mrd.€ investointirahaa puolustussektorille 2025?
- Yhteistyö Iso-Britannian ja Norjan kanssa syvenee.

Puolustus

- **EU:n White Paper for European Defence:** suunnitelma Euroopan puolustuksesta suorituskykyjen, puolustusteollisuuden vahvistamisen ja puolustusinvestointien avulla 19.3.2025. Single defence market.
- **ReArm Europe:** Puolustuksen rahoittamiseksi oikeus jäsenvaltioille velkaantua enemmän kuin kasvu- ja vakaussopimuksessa sovittu; 150mrd.€ lainaa, joka vivuttaa puolustusmenot 800 mrd €; EIB laajennus.
- **Sauli Niinistön raportin kokonaisturvallisuusajattelu koko EU:n tasolle –EU Preparedness Union Strategy** julkaistiin 26.3.2025. Mm. Osaavan työvoiman saatavuus osa tätä.
- Riippuvuuden vähentäminen USA:sta puolustuksessa antaa strategista autonomiaa ja luo tasapainoisemman suhteen USA:n ja Euroopan välille.
- EU tulee kehittämään puolustusteollisuutta sekä tukemaan puolustustutkimusta ja –kehittämistä: mahdollisuus Pohjois-Pohjanmaalle.

Energia



- Venäjän hyökkäys Ukrainaan nosti energian hintaa EU:ssa. 2022 lanseerattiin REPowerEU-aloite. EU toi tuolloin 45% energiasta Venäjältä.
- Kallis energian hinta on ongelma kilpailukyvyille, koska USA:ssa ja Kiinassa energia on halvempaa.
- Osana EU:n sisäisen turvallisuuden strategiaa esitettiin alkuvuonna 2025 suunnitelma lopettaa kokonaan venäläisen energian tuonti EU:hun.
- Oikeudenmukainen energiasiirtymä ja energiaköyhyys vs. energiaturvallisuus: Tavoite on laskea energian hintaa ja lisätä energian tarjontaa.
- Panostukset energian tuotantoon EU:ssa kasvavat, mutta säilyykö kunnianhimo puhtaassa siirtymässä: vety, biomassat, tuuli, aurinko, ydinenergia

Energia



- Komissio esitti laajan puhtaan teollisuuden sopimuksen, Clean Industrial Deal, 26.2. yhdessä edullisen energian suunnitelman kanssa.
- Se sisältää ehdotuksia sähkön siirtomaksuihin, siirtoyhteyksien parantamiseen ja sähköjärjestelmän joustavuuteen.
- Esitys pyrkii nopeuttamaan lupaprosesseja, jolla tavoitellaan uusiutuvan energian, siirtoverkkojen ja varastoinnin luvittamisen nopeutumista.
- Pohjois-Pohjanmaalla tehdään toimia ja päästöjen määrä on laskussa

EU:n laajeneminen



- Edellinen komissio avasi Ukrainan ja Moldovian jäsenyysneuvottelut.
Tavoite on avata ensimmäiset varsinaiset neuvottelukohdat 2025. Teknisesti komissio on valmis, mutta jäsenvaltioiden pitää tukea neuvottelujen aloittamista. Kantona kaskessa on Unkari.
- Ukrainan tukiväline (Ukraine Facility) auttaa Ukrainaa mukauttamaan omaa lainsäädäntöään EU:n lainsäädäntöön ja pääsemään mukaan EU:n yhtenäismarkkinaan. Ukraina BKT on noin 50% EU:n keskiarvosta + se sisältää sotariskin.
- Ukrainan tukivälineestä on 24. helmikuuta 2025 mennessä myönnetty apua 19,6 mrd. €. Tämän lisäksi on EU:n jäsenmaiden antama suora tuki 130 mrd. €. Mm. Puola maksaa Ukrainan StarLinkin käytön jne. (EUTELSAT)
- Luontaiset välineet taloudellisen kehityksen takaamiseen uusissa jäsenmaissa liittyvät maatalous- ja koheesiopolitiikkaan. Näin tulisi olemaan myös Ukrainan tapauksessa.
- EU:n laajentumista halutaan, koska se hyödyttää EU:ta. ”Ukrainan kohtalo on EU:n käsissä.”
- Mikä on hintalappu EU-integraatiolle? Jälleenrakennuskustannukset 486 mrd. \$ tulevana 10 vuotena (arvio 2/2025). Lisäksi rauhan turvaaminen maksaa arviolta 30 mrd. €. Onko USA mukana? Mistä rahat?



Maatalous

- CAP, yhteinen maatalouspolitiikka
- Komissio julkaisi maatalouspolitiikan vision 19.2.2025. Ensimmäisenä visiossa on viittaus Niinistön raporttiin ja ruokaturvaan sekä elintarvikeomavaraisuuteen.
- Komissio näkee maatalouden eurooppalaisen kilpailukyvyn ja huoltovarmuuden vahvistajana Euroopassa.
- Maatalous nähdään elinvoimaisten maaseutualueiden säilyttäjänä ja viljelijät luonnon vaalijoina: 25% EU:n väestöstä asuu maaseutualueilla.
- CAP:a pyritään yksinkertaistamaan. Lakiesitys luvattu keväällä 2025 (**Commonen Agricultural Policy simplification package** Q2 2025).
- Vuoden 2025 loppuun mennessä uusi **biotalousstrategia**, jonka tavoitteena on asemoida Euroopan unioni maailmanlaajuisesti johtajaksi nopeasti kasvavilla biotalousmarkkinoilla. Julkinen kuuleminen auki 23.6. asti.

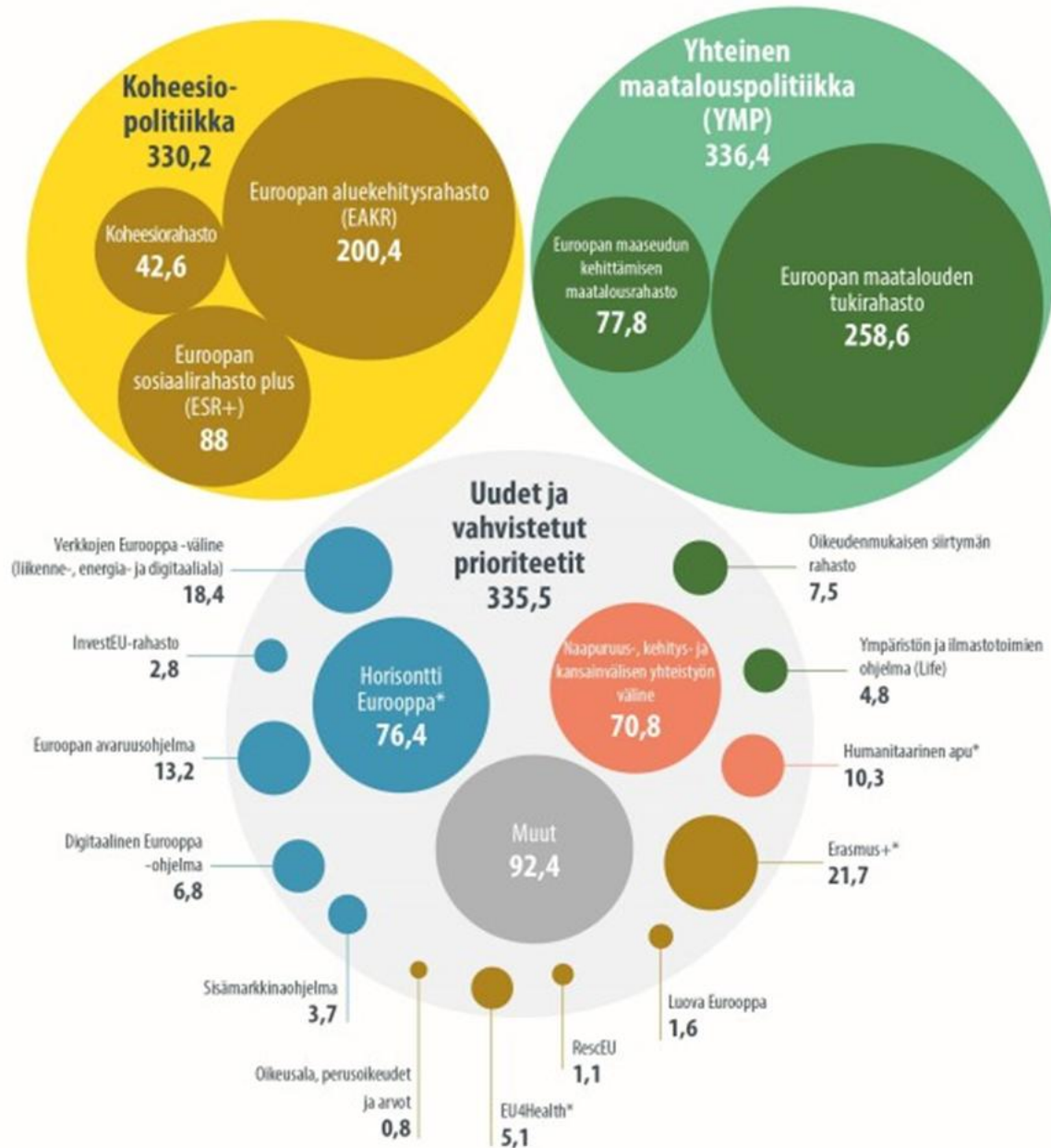
MFF 2021 – 2027

Nykyisen monivuotisen rahoituskehityksen tärkeimmät ohjelmat ja rahastot 2021- 2027

Koheesio 1/3 budjetista, kuten
Maatalous 1/3
Muut 1/3

Yhteensä 1 002 mrd € (billoin).

Vuonna 2025 rahoituskehys 2021-2027 käypinä arvoina 1 270 mrd €

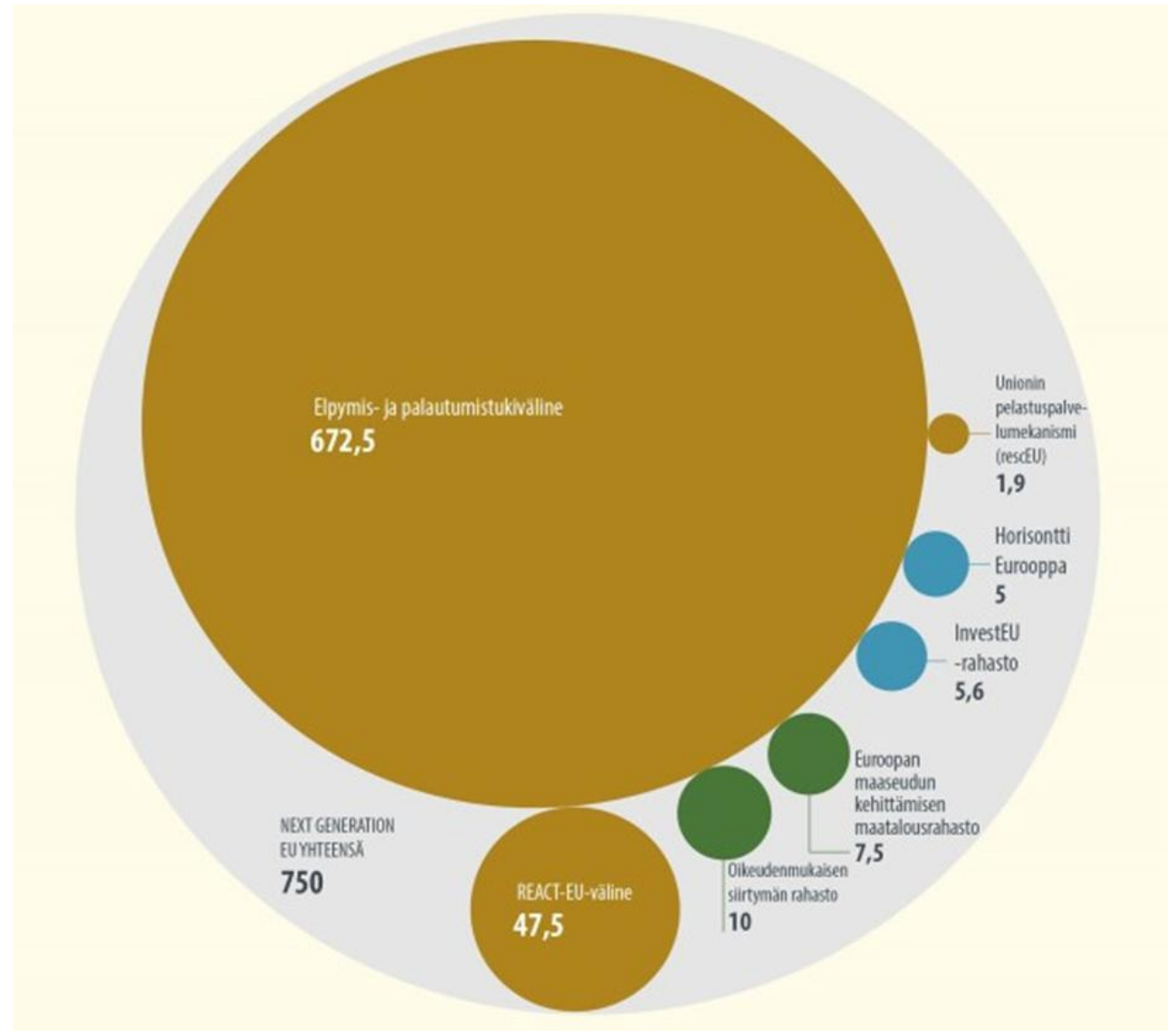


Next Generation EU 2021 Suurin rahoitus on rahasto elpymiseen ja palautumiseen (Recovery and Resilience Facility, RRF)

**Kokonaisuus yhteensä 750 mrd €
Kaikki mrd. euroa, vuoden 2018 hinnoin.**

Elpymisvälineen avustusmuotoiseen tukeen
liittyvän lainan takaisinmaksu EU-budjetista alkaa
vuodesta 2028 alkaen ja sen suuruus on arviolta
25-30mrd/vuodessa:

**Summa on merkittävä suhteessa EU:n
vuotuisen noin 180/190 mrd. € budjettiin!**



Elvytysrahasto, Recovery and Resilience Facility, RRF

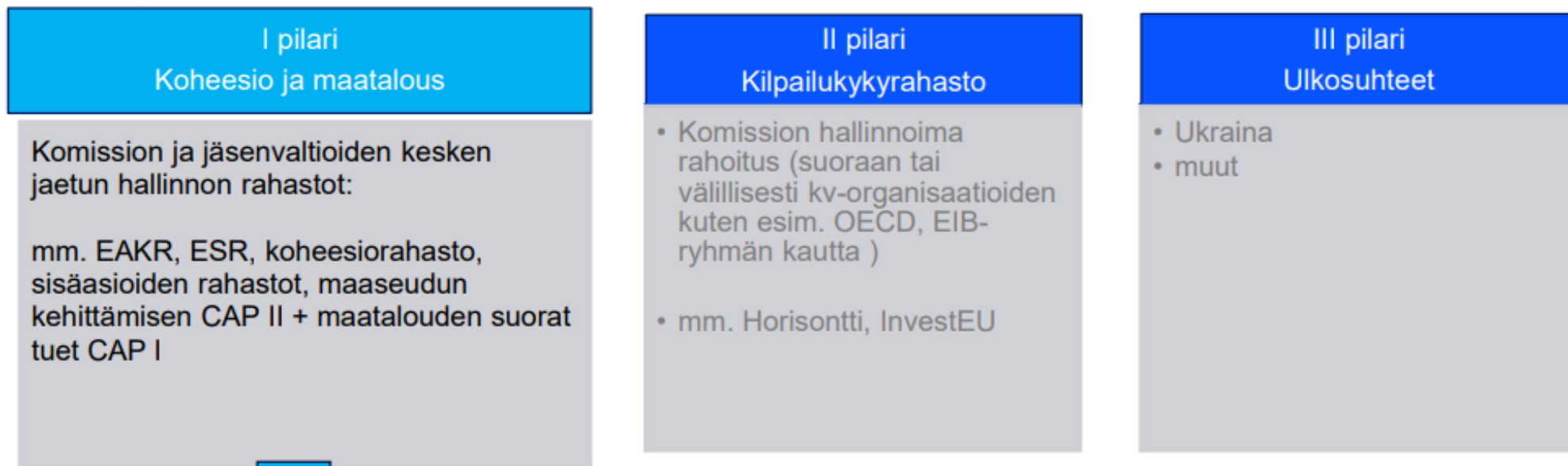
- Koheesiopolitiikkaa toteutetaan tällä hetkellä perinteisesti EAKR- ja ESR-rahastoilla, oikeudenmukaisen siirtymän rahastolla sekä uudella elvytysrahastolla.
- Von der Layen haluaa jatkaa koheesio- ja kasvupolitiikkaa elvytysrahaston ehdoilla 2028 – 2034: sen idea on, että jäsenmaat sitoutuvat uudistuksiin, reformeihin, joita vastaan komissio tekee investointeja eli maksaa rahat.
- Jäsenmaat saavat maksuja, jos ne toteuttavat EU:n kanssa sovitut rakenneuudistukset (ns. tulosperusteisuus): yhteys tehtyjen reformien ja investointien välillä ei ole selkeä.
- Nykyinen RRF on SYRJÄYTTÄNYT ALUEET TÄYSIN ohjelman suunnittelusta ja totuttamisesta. Se ei kunnioita perussopimusten läheisyys-, kumppanuus- ja jaetun hallinnon periaatteita.
- ”Komission suunnitelmien puutteena pidetään yleisesti politiikan vaikuttavan ja tehokkaan täytäntöönpanon edellytyksenä olevan alue- ja paikallisviranomaisten omistajuuden ja vaikutusmahdollisuuksien huomioimista.” TEM:n valmisteluaineisto ennen 28.11.2014 YAN.
- VdL haluaa politiikkaperusteisen budjetin ohjelmaperusteisen sijaan: perusteluna on suurempi joustavuus. Tämä tarkoittaa keskittämistä. Hän haluaa vähentää ohjelmien määrää, jotta hallinnointi olisi yksinkertaisempaa.

Paineet uudistaa ovat kovat: Mistä rahat?



- EU rahoittaa toimensa pääosin jäsenmaksulla, joka oli kaudella 2021–2027 n.1,113 % BKTL:stä (EU:n yhteenlasketun BKTL:n keskiarvo).
- **Elpymispaketti oli lainaa**, joka otettiin koronapandemian takia rahoitusmarkkinoiden ja kansalaisten rauhoittamiseksi ja jäsenvaltioiden ja yhtenäismarkkinan pelastamiseksi. Laina pitää maksaa pois 2028-
- **VdL on esittänyt uusien omien varojen, eli verojen päättämistä.** Viimeisin oli kierrättämättömän pakkausmuovijätteen määrään perustuva omien varojen luokka 2021 (n. 4 % omista varoista).
- **Toinen vaihtoehto on jäsenmaiden jäsenmaksuprosentin nostaminen.** EU kerää myös omia varoja tulleista sekä ALV-perusteisesti (10 % omista varoista).

EU:n monivuotinen rahoituskehys 2028 -konsepti



Yksi suunnitelma per jäsenvaltio

EU-maksaa hyväksyttävästi toteutettuja suunnitelmia vastaan, *cash-against-reforms*)

Komissio päättää uudistuksista, investoinneista ja niiden hinnoittelusta hyväksyessään *single plan* -suunnitelman.

EU:n laajentuminen: II/III-pilari

Itäisen Euroopan maat eivät halua keskitettyä "kommunistista" järjestelmää takaisin Eurooppaan ts. vastustavat KOM vallan lisääntymistä.

Nettomaksajat vaativat vastinetta rahalle, mutta esikuvana olevan tuotosperusteisen RRF:n tarkastustulokset huolestuttavia.

U 6/2018 vp: voi vaarantaa Suomen budjettivallan ja suvereniteetin?



Jarmo Lindberg

@CharlesLindberg

Puolustukseen ei ole ohjattu juuri mitään varoja EU:n nykyisestä vuosille 2021 – 2027 päätetystä budjetista. Syynä on Lissabonin 2007 allekirjoitetun sopimuksen rajoitus EU:n peruskirjassa, joka estää yhteisten rahojen suuntaamisen puolustukseen.

Ketju

5.42 ap. · 24. helmik. 2025 · 36,1 t. näyttöä

27 64 586 17



Julkaise vastauksesi

Vastaa



Jarmo Lindberg @CharlesLindberg · 24. helmik.

Tänään EU:n ulkoministerit tapaavat Brysselissä sodan 3v vuosipäivänä. Pöydällä on EU:n 16. pakotepaketti Venäjälle sekä mahdollinen 6 mrd € tukipaketti Ukrainalle, joka voi vielä kasvaa 20 miljardiin. Uuden tiedon mukaan Euroopan neuvosto kokoontuu 6. maaliskuuta.

1 2 115 4 t.



Jarmo Lindberg @CharlesLindberg · 24. helmik.

Valtionpäämiehistä koostuva neuvosto voi tehdä päätöksiä EU:n rahoituksen suuntaamisesta. Yhteinen budjetti on naulattu vuoteen 2027 asti, mutta EU:lla on käyttämättä 93 mrd € elpymispaketista ja 370 mrd €:n alueellisista tukirahoista on käytetty vain seitsemän prosenttia.

1 6 108 2 t.



Jarmo Lindberg @CharlesLindberg · 24. helmik.

Ne rahat on jo jonnekin ja jollekin nimetty, mutta niitä ei ole käytetty. Ne siis pitäisi priorisoida uudelleen. Lisäksi tarjolla olisi edelleen noin 300 mrd € Venäjältä jäädytettyjä varoja. Unkari ja Slovakia vastustavat tukia ja pakotteita. EU:n puolueettomat maat empivät.

Helmikuussa 2025 nostettiin esiin koheesiovarojen siirtäminen puolustukseen



Jarmo Lindberg

@CharlesLindberg

SUURIN osa arvioidusta 800 miljardin euron summasta tulisi kuitenkin kansallisista budjeteista.

Lisäksi komissio aikoo avata jäsenmaille mahdollisuuden ohjata käyttämättömiä aluekehitysvaroja puolustukseen. (Vain ne maat, joille rahoja on jo myönnetty?)



hs.fi

Euroopan puolustus | "Eurooppa kohtaa vaaran, jollaista k...

Komission puheenjohtaja esitteli uuden 150 miljardin euron puolustusinvestointivälineen, joka myöntäisi jäsenmaille ...

5.16 ip. · 4. maalisk. 2025 · 5 842 näyttöä

EU päätti 6.3.2025 lisätä rahoitusta puolustukseen heti

Ylimääräinen Eurooppa-neuvosto linjasi 6.3. EU:n puolustuksesta (EUCO 6/25).

Tässä yhteydessä komissiota kehoitettiin kappaleessa 6.b valmistelemaan **viipymättä** ehdotuksia muun ohella nykyisten EU-varojen tehokkaammasta hyödyntämisestä Euroopan puolustuksen vahvistamiseen.

- 6. Building on its previous conclusions and in line with the respective competences conferred by the Treaties, and in light of the recent letter by the President of the Commission, the European Council stresses **the need to continue to substantially increase expenditure on Europe's security and defence**, and:
- b) calls on **the Commission to propose additional funding sources for defence at EU level**, including by means of additional possibilities and incentives offered to all Member States, on the basis of the principles of objectivity, non-discrimination and equal treatment of Member States, **in the use of their current allocations under the relevant EU funding programmes, and to swiftly present relevant proposals**;

2021-2027 koheesiopolitiikan väliarviointi

- Komissio julkaisi 1.4.2025 esityksen 2021-2027 koheesiopolitiikan väliarvioinnista.
- Tavoitteena on kannustaa jäsenvaltioita ja alueita investoimaan EU:n uusiin strategiaan painopisteisiin: puolustus, vesihuolto, asuminen ja energiasiirtymä.
- Rahoitus ei lisäännä. Hankkeiden rahoitusprosentti nousisi jopa 100%; ennakkomaksut; hankkeita voi siirtää RRF:stä. (?)
- Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (**STEP**) laajentaminen: mm. kriittiset raaka-aineet ja netto-nolla teknologiat.
- **Komissio ja komissaari Fitto haluavat reformeja voimaan jo loppukaudelle 2026-2027.**

Itärajamaakuntien tukeminen

- Fitton missiokirjeessä oli toimeksianto: Venäjän hyökkäyksestä eniten kärsiville itäisille raja-alueille annetaan tukea niiden erityishaasteisiin vastaamiseksi ja paikallisen talouden uudelleensuuntaamiseksi.
- Komission esitys 2021-2027 ohjelmakauden väliarvioinnista sisältää esityksen EU:n itärajalla olevien alueiden tukemisesta.
- Esitys on kytketty puolustuksen ja taloudellisten olojen kehittämiseen.
- Komissio esittää kahta uutta prioriteettia nykyisiin koheesiopolitiikan ohjelmiin, mikä tarkoittaa että ohjelmat pitäisi avata.
 1. Puolustussektorin yritysten tuotannon tukeminen ml. isot yritykset
 2. Puolustus tai kaksoiskäyttö infran tukeminen sotilaallisen liikkuvuuden tukemiseksi
- Suomi ajaa erillistä itärajainstrumenttia/rahoitusratkaisua budjettiin 2028-

Strasbourg, 1.4.2025 COM(2025) 163 final
COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL
A modernised Cohesion policy: The mid-term review (sivu 9)

- the **Commission proposes to create two new specific objectives** within the existing scope of the European Regional Development Fund (ERDF) and Cohesion Fund support. **These specific objectives also help Eastern border regions.**
- The first new objective allows Member States to voluntarily **reprogramme**, under their 2021-2027 programmes under the Investments for Jobs and Growth goal, **amounts for enhancing productive capacities in enterprises in the defence sector without restriction in terms of geography or size of the enterprise**, while ensuring full respect of State aid rules, which remain applicable. This will reinforce Europe's overall defence and preparedness capacities, in line with the cohesion policy's overall objectives of narrowing economic, territorial and social disparities across the EU.
- The second new specific objective related to defence contributes to **building resilient defence or dual use infrastructure to foster military mobility in the Union.**
- In light of the European Council's call to accelerate the mobilisation of financing for investments in the Union's defence, **the Commission proposes that investments in this priority which are supported by a reallocation, benefit from pre-financing of 30% in 2026 and an EU co-financing rate of 100%.**

Eastern Border regions, sivu 14

- The **Eastern border regions of the EU** - bordering **Russia, Belarus and Ukraine** - face the dual challenge of enhancing security while revitalising their economies that have been negatively impacted as a direct or indirect consequence of Russia's war of aggression against Ukraine.
- With the mid-term review, cohesion policy resources of the concerned programmes can be **re-allocated to increase investments in defence and the competitiveness of the broader economy to boost their recovery**.
- To strengthen incentives to frontload investments in these regions, **the Commission proposes that the programmes covering regions on the Union's Eastern borders benefit from:**
 - a co-financing rate of 100%,
 - a further pre-financing of 9.5% of the total programme allocation in 2026,
 - and a pre-financing rate of 30% in 2026 for the amounts reallocated towards the new priorities of the mid-term review (**STEP, defence, housing, water resilience and energy transition**).
- These incentives only apply if the reallocation to those new priorities reaches **at least 15%** of the total programme allocation. This does not apply to national programmes of Member States that have both national and regional programmes.

Mitä itärajan rahoitus voi tarkoittaa meille?

1) Jos itärajarahoidus on tarkoitus rahoittaa nykyisestä ohjelmasta 2021–2027, se ei saa vaarantaa NSPA-rahoitusta, jonka Suomi saa liittymissopimuksen nojalla ja joka on allokoitu pohjoisille harvaan asutuille alueille.

Meillä ei ole tietoa millä kriteereillä itäraja huomioitaisiin tulevassa 2028-rahoituskehyksessä

2) Jos rahaa jaetaan Itärajan perusteella, kriteerien pitää olla yksiselitteiset, kuten esimerkiksi väestön määrä NUTS3 alueella (maakuntataso).

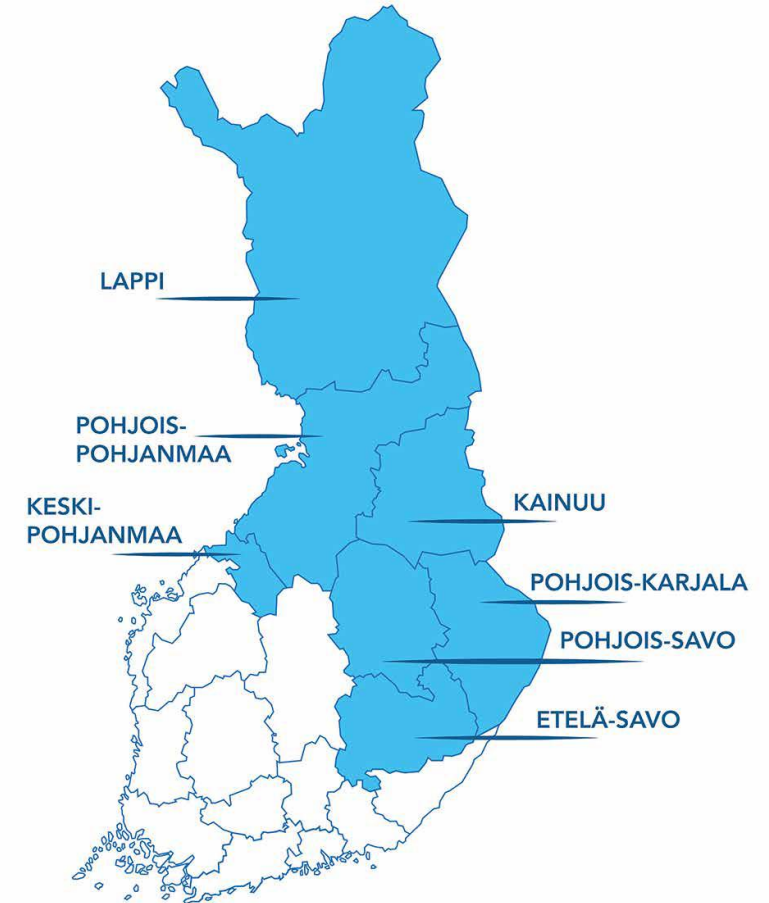
3) Nykyinen Suomen EU-ohjelma toimii hyvin niin haluttaessa turvallisuuden ja huoltovarmuuden rahoittamiseen. Myös kilpailukykykysymykset on katettu Suomen EU-rakennerahasto-ohjelmassa.

Jos koheesiopolitiikalla pyritään ratkaisemaan EU:n strategiset prioriteetit, kilpailukyky, puolustus ja asuminen, se potentiaalisesti vesittää koheesiopolitiikan perimmäisen idean, alueiden välisten kehityserojen kaventamisen. Vaikutus voi olla taloudellisen toiminnan keskittymisen vahvistaminen.

Maakuntakohtainen EU-varojen jako 2021-2027



Maakunnat	EAKR+valtio	ESR++valtio	JTF+valtio	YHTEENSÄ
Pohjois-Pohjanmaa	148,514	83,675	118,523	350,712
Pohjois-Savo	149,905	55,247	82,009	287,160
Lappi	153,145	44,957	62,135	260,238
Pohjois-Karjala	108,798	47,123	55,532	211,454
Etelä-Savo	95,131	58,332	43,044	196,507
Uusimaa	69,179	58,854	0	128,033
Kainuu	59,762	36,573	14,781	111,115
Etelä-Pohjanmaa	53,926	16,191	40,812	110,928
Keski-Suomi	35,529	28,023	47,181	110,733
Kymenlaakso	19,806	29,177	32,646	81,628
Satakunta	33,157	21,208	26,719	81,084
Pirkanmaa	34,642	42,020	4,281	80,944
Varsinais-Suomi	31,462	41,123	0,000	72,585
Keski-Pohjanmaa	31,288	14,842	19,546	65,676
Päijät-Häme	30,587	29,601	0,000	60,188
Etelä-Karjala	19,439	13,841	25,573	58,854
Pohjanmaa	18,999	12,440	18,909	50,348
Kanta-Häme	29,055	17,232	0	46,287
YHTEENSÄ	1 122,324	654,908	591,692	2 368,924



Lähde: TEM 6.6.2024. Alueellisessa päätöksenteossa oleva rahoitus. Ei sis. Valtakunnallista rahoitusta eikä kaupunkipoliittista rahoitusta.

Kiitos!



Miten Pohjois-Pohjanmaa voi hyötyä?

- EU:n budjetti on investointibudjetti, joka täydentää kansallisia budjetteja.
- Kaikki asiat kytketään EU:n toimesta toisiinsa eli myös koheesiopolitiikkaan.
- Siviili- ja sotilaalliset tarpeet limittyvät: ruokaturva, energiaturva, datakeskukset, jne.
- Olemme puhtaan energian mallimaakunta: jatkamme energialähteiden monipuolistamista ja päästöjä aiheuttavan teollisuuden päästövähennyksiä tukemalla TKI-toimintaa.
- Jatkamme vetyyn perustuvan teollisuuden ja TKI:n kehittämistä. Esim. Hydrogen Europe –yhteistyö, Horizon Europe vetylaakso-haut.
- Euroopan puolustusrahaston TKI-hankkeiden ekosysteemituki: OIA avaus? Avaruus?
- Naton DIANA-testikeskuksen hyödyntäminen puolustusteollisuuden kasvattamisessa: alueella on erittäin vahva puolustusteollisuuden radioklusteri.
- EU:n sirusäädös ja kriittisiä raaka-aineita koskevat säädökset. Verkostoidumme EU-tasolla puolijohdemaakuntien ESRA-verkostoon.
- Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoisen alueiden ja valtioiden järjestäytyminen infratarpeiden ohjaamiseksi: Pohjoisen ohjelman toimeenpano.

Mikä on koheesiopolitiikan paino tulevassa budjetissa?

BUDJETIN KOKO	KILPAILUKYKY, PUOLUSTUS	INNOVAATIOT, VIHREÄ JA DIGITAALINEN SIIRTYMÄ	SKENAARIO
EU:n budjetin koko ei kasva	Uusia prioriteetteja ei rahoiteta: ei-todennäköistä. Kilpailukyvyn korostaminen ja laajentumisen rahoittaminen tarkoittaa, että koheesiorahoituksen osuus pienenee huomattavasti.	Uudet prioriteetit syrjäyttävät vanhat. Vanhojen prioriteettien painoarvo pienenee. Maaseudun kehittämisrahoitus yhdistetään EAKR+ESR:ään. Kilpailukyky ja koheesio vastakkain. Keskitetty hallinto tyyppiä RRF.	Koheesiopolitiikan suhteellinen painoarvo laskee ja sen sisällöt jakaantuvat vanhoihin ja uusiin painopisteisiin; Kansallisen ja kuntien rahoituksen suhteellinen merkitys kasvaa, kun EU:n kehittämisrahoitus puolittuu.
EU:n budjetin koko kasvaa	Uusia prioriteetteja rahoitetaan uudella rahalla ja ohjelmilla.	Vanhat ohjelmat ja prioriteetit säilyvät ennallaan, mutta niiden rahoitusosuus pienenee. Alueilla on jaettu hallinto osassa ohjelmista EU:n ja jäsenvaltioiden kanssa. Joustavuus tarkoittaa jatkuvia ohjelmamuutoksia.	Koheesiopolitiikan painopisteissä huomioidaan vanhat ja uudet prioriteetit: digitaalinen ja puhdas siirtymä, sekä kilpailukyky + resilienssi/turvallisuus. Suomen EU-maksuosuus ei pienene, mutta saanto pienenee, jos koheesion osuutta pienennetään merkittävästi.

Reilut, toimivat ja kilpaillut sisämarkkinat ovat EU:n suurin vetovoimatekijä. Sisämarkkinoiden menestys on perustunut alusta lähtien rinnakkaiseen alue- ja rakennepolitiikkaan, jolla taataan tasapuoliset toimintaedellytykset ja talouksien konvergenssi.